

FORBRUKEROMBUDET

Barne- og likestillingsdepartementet
Postmottak@bld.dep.no

Deres ref.
15/833

Vår ref.
Sak nr: 16/1440-2
Saksbehandler: Jo Gjedrem
Dir.tlf: 93 23 16 40

Dato:
01.10.2016

Høringuttaalelse - forslag til endringer i markedsføringsloven og prisopplysningsforskrifen i forbindelse med etablering av en dagligvareportal for forbrukerne

Det vises til Barne- og likestillingsdepartementets høringsbrev av 30.06.2016.

Det er viktig at dagligvareportalen inneholder relevant, oppdatert informasjon som forbrukerne kan ha nytte av.

Forbrukerombudet støtter vurderingene om omsetningstall som basis for rapporteringsplikt med mulighet for frivillig tilslutning for mindre aktører. Vi er enige i at begrepet dagligvarer, i hvert fall foreløpig ikke trenger videre avgrensning. I tillegg ser vi at forbrukerne vil ha nytte av opplysninger fra emballasje om ingredienser, visse frivillige merkeordninger og næringsinnhold i ikke emballerte matvarer.

Etter Forbrukerombudets syn er oppdaterte prisopplysninger noe av det viktigste og mest relevante portalen kan inneholde for å gjøre forbrukerne i stand til å foreta informerte valg i dette markedet. Departementet skriver at det en portal som viser pris på alle dagligvarer i alle butikker medfører økt risiko for stilltiende priskoordinering fra de næringsdrivende. Departementet vil derfor avklare hvordan prisdata kan utnyttes uten at dette skjer, og man nevner muligheten for at det gis aggregerte og/eller historiske prisdata.

Etter Forbrukerombudets syn vil historiske priser ha liten relevans for forbrukerne. Prisene varierer som kjent hyppig i denne bransjen, og det å ta en kjøpsbeslutning ut fra hva prisen tidligere har vært, vil meget lett kunne gjøre at forbrukeren betaler en høyere pris for varen eller handlekurven enn han trenger.

Fra et rent forbrukerståsted ville den mest optimale løsningen være å få tilgang på oppdaterte priser på alle varer. Det bør derfor primært arbeides mot at portalen skal tilby dette. Et alternativ vil kunne være muligheten til å sette sammen sin egen handlekurv med et visst antall varer og så få opp den samlede prisen for disse. Dette vil kunne sette forbrukerne i stand til å gjøre f.eks. ukeshandelen eller lørdagshandelen der prisen er lavest. Forbrukere

flest vil neppe være interessert i å oppsøke mange forretninger for å kjøpe enkeltvarene der de er billigst, men vi tror svært mange kan ha nytte av å få kunnskap om hvor den planlagte handlekurven er rimeligst. Det å redusere prissøkene til handlekurver fremfor enkeltvarer bør i rimelig grad kunne imøtekomme faren for stilltiende priskoordinering.

Når man på en forholdsmessig måte skal ta hensyn til faren for priskoordinering basert på funksjonene til en prisportal, er det viktig å se på hvilken tilgang kjedene har til sine konkurrenters priser i dag. Det er Forbrukerombudets inntrykk at kjedene alt i dag følger nøye med på, og har store kunnskaper om, konkurrentenes priser.

Det er vanlig å operere med såkalte priskontrollører som besøker konkurrentenes butikker for å registrere priser. Dette er såpass utbredt at det i regi av Virke er laget en bransjenorm for sammenlignende markedsføring hvor også kjøregregler for konkurrentbesøk er beskrevet. Forbrukerombudets inntrykk er at kjedene, i hvert fall i perioder, legger ned relativt store ressurser i dette arbeidet som vi vil tro gir grundige og detaljerte kunnskaper om konkurrentenes priser.

Det har den siste tiden vært en markert vekst i antallet dagligvarebutikker på nett som leverer varer på døren eller ved hentesteder. Flere av de store kjedene har etablert egne nettbutikker eller kjøpt seg inn i oppstartbedrifter med en slik forretningside. En naturlig følge av dette er at prisene i økende grad ligger tilgjengelig for alle på nettet. Det er også dagligvarebutikker på nett som har prisløfter av typen, «Like billig som Rema 1000 på bestselgere».

Det finnes også flere aktører som allerede aktivt sammenligner priser i dagligvaremarkedet. Enhver.no foretar prissammenligninger hovedsakelig basert på handlevogner. Med mobilappen Dagligvarebørsen kan forbrukerne sammenligne prisen på enkeltvarer hos de store kjedene. Rema 1000 foretar selv prissammenligninger på handlekurver, og man har i flere år hatt VGs Matbørs som gjør det samme i større skala.

Felles for disse prissammenligningstjenestene er det at det ikke gis prisopplysninger i sanntid. Likevel vil vi tro at disse undersøkelsene, sammen med kjedenes egne butikkbesøk og den økende tendensen til netthandel med priser på nett, gjør at kjedene har meget god oversikt over konkurrentenes priser. Forbrukerombudet vil hevde at det i dag er lettere for aktørene i bransjen å sammenligne priser enn det er for den jevne forbruker.

Det hører også med i bildet at det allerede er etablert flere prisportaler for andre markeder med muligheter for prissammenligninger i sanntid. Finansportalen.no, Hvakostertannlegen.no og Strømpris.no er eksempler på dette.

Samlet sett taler dette etter Forbrukerombudets syn for at dagligvareportalen bør inneholde oppdaterte priser i sanntid på alle dagligvarer hos butikkene som er omfattet, men at et forholdsmessig tiltak mot stilltiende prissamarbeid kan være å begrense søkene til

handlekurver av en viss størrelse. Forbrukerne bør selv kunne bestemme innholdet i handlekurven.

Å gjøre priser tilgjengelig i sanntid vil medføre at behovet for en særlig bestemmelse om unntak fra innsyn etter offentlighetsloven i markedsføringsloven bortfaller. Dersom priser i sanntid ikke skal vises i portalen, har Forbrukerombudet forståelse for at det er nødvendig å begrense retten til innsyn i prisopplysningene som rapporteres inn. For øvrig er Forbrukerombudet enig i at den rettslige forankringen til portalen og tilsynet med at rapporteringsplikten overholdes, kan skje gjennom markedsføringsloven med forskrift, på samme måte som for Finansportalen.no og Hvakostertannlegen.no.

Med vennlig hilsen

Bente Øverli
fungerende forbrukerombud